

Музиченко О. В.,
кандидат юридичних наук,
консультант суду Верховного Суду,
старший викладач кафедри публічного
та приватного права факультету права та
міжнародних відносин Київського
університету імені Бориса Грінченка
ORCID ID: 0000-0002-0420-0646

DOI: <https://doi.org/10.17721/2413-5372.2020.1/37-45>

УДК 343.126.1

ЗАКОНОДАВЧІ ОБМЕЖЕННЯ ЩОДО ОБРАННЯ ТА ЗАСТОСУВАННЯ ЗАПОБІЖНОГО ЗАХОДУ У ВИДІ ЗАСТАВИ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ

Анотація. Одним із найбільш важливих питань при застосуванні будь-яких заходів примусу є дотримання основоположних прав людини, гарантії забезпечення яких закріплені як у міжнародно-правових актах, так і в національному законодавстві. У теорії кримінального процесуального права застосування заходів примусу, зокрема запобіжних заходів під час кримінального провадження, завжди є актуальним. Серед усіх запобіжних заходів у наукових публікаціях значна увага приділяється питанню обрання та застосування застави. Проте серед науковців та практичних працівників немає однозначного підходу до визначення багатьох питань, пов'язаних з визначенням підстав та предмета застосування застави, порядку її внесення, розміру застави тощо. На сьогодні актуальним є питання щодо законодавчого визначення підстав для обмеження обрання та застосування застави, а також визначення її розміру при обранні запобіжного заходу у виді тримання під вартою у кримінальних провадженнях щодо окремих видів злочинів.

Мета статті. Дослідження питання розширення дискреційних повноважень слідчого судді, судді, які надають право не визначати розмір застави при обранні запобіжного заходу у виді тримання під вартою у кримінальних провадженнях щодо окремих видів злочинів.

Результати наукового дослідження. З урахуванням аналізу вітчизняного та зарубіжного кримінального процесуального законодавства, Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, практики Європейського суду з прав людини та рішень Конституційного Суду України автором статті досліджено та проаналізовано законодавчі ініціативи обмеження застосування запобіжного заходу у виді застави у кримінальних провадженнях щодо особливо тяжкого злочину у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів, а також щодо тяжкого або особливо тяжкого корупційного злочину. Обґрунтовано недоцільність запровадження таких обмежень через призму сутності, завдань та цілей запобіжних заходів у кримінальному провадженні, а також конституційних засад щодо прав і свобод людини і громадянина.

Ключові слова: запобіжний захід, застава, тримання під вартою, слідчий суддя, суддя, дискреційні повноваження.

Постановка проблеми. Запобіжні заходи є одним із різновидів заходів примусу, що можуть спричинити істотні порушення конституційних прав і свобод людини під час їх застосування. Це, в свою чергу, покладає надзвичайну відповідальність на законотворчий орган у визначенні підстав застосування того чи іншого запобіжного заходу та встановленні обмежень у застосуванні конкретних запобіжних заходів у кримінальних провадженнях щодо окремих видів злочинів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання застосування запобіжних заходів у кримінальному провадженні, а також окремі аспекти застосування застави досліджувалися такими вченими, як О. В. Верхогляд-Герасименко, І. В. Гловюк, Т. В. Данченко, Ю. В. Донченко, О. П. Кучинська, Г. М. Куцкір, В. Т. Маляренко, В. Т. Михеєнко, П. П. Нор, М. А. Погорецький, В. О. Попелюшко, В. М. Тертишник, В. П. Шибіко, М. Є. Шумило та іншими.

Метою статті є дослідження питання розширення дискреційних повноважень слідчого судді, судді, які надають право не визначати розмір застави при обранні запобіжного заходу у виді тримання під вартою у кримінальних провадженнях щодо окремих видів злочинів.

Виклад матеріалу дослідження та його основні результати. Відповідно до ч. 1 ст. 182 Кримінального процесуального кодексу України (далі – КПК) застава полягає у внесенні коштів у грошовій одиниці України на спеціальний рахунок, визначений у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України, з метою забезпечення виконання підозрюваним, обвинуваченим покладених на нього обов'язків,

під умовою звернення внесених коштів у доход держави в разі невиконання цих обов'язків. Можливість застосування застави щодо особи, стосовно якої застосовано запобіжний захід у виді тримання під вартою, може бути визначена в ухвалі слідчого судді, суду у випадках, передбачених частинами третьою або четвертою статті 183 цього Кодексу¹.

За приписами ч. 3 ст. 183 КПК слідчий суддя, суд при постановленні ухвали про застосування запобіжного заходу у виді тримання під вартою зобов'язаний визначити розмір застави, достатньої для забезпечення виконання підозрюваним, обвинуваченим обов'язків, передбачених цим Кодексом².

Імперативність вимоги ч. 3 ст. 183 КПК сприяє посиленню ролі застосування цього запобіжного заходу на практиці. В цьому виявляється гуманність та демократичність положень КПК, оскільки можливість внести заставу і виконувати процесуальні обов'язки, які будуть визначені слідчим суддею, судом в ухвалі про застосування запобіжного заходу у виді застави, сприймається більш позитивно, ніж перебування у місцях попереднього ув'язнення³.

Однак з цього загального правила є винятки. Відповідно до ст. 183 КПК слідчий суддя, суд при постановленні ухвали про застосування запобіжного заходу у виді тримання під вартою, враховуючи підстави та обставини, передбачені статтями 177 та 178 цього Кодексу, має право не визначати розмір застави у кримінальному провадженні: 1) щодо злочину, вчиненого із застосуванням насильства або погрози його застосування; 2) щодо злочину, який спричинив загибель людини; 3) щодо особи, стосовно якої у цьому провадженні вже обирався запобіжний

¹ Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13.04.2012 № 4651-VI <<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>>

² Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13.04.2012 № 4651-VI <<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>>

³ О Коріяк Практика застосування запобіжних заходів за новим КПК України. Перші здобутки. *Кримінальний процесуальний кодекс України: перші проблеми та здобутки* (матеріали круглого столу Запоріжжя, 2013) 52.

захід у виді застави, проте був порушений нею¹.

Виправданість зазначеного законодавчого рішення є очевидною, оскільки саме людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю (ст. 3 Конституції України)².

У зв'язку з цим більш суворий підхід до осіб, які протиправно посягають на ці об'єкти, видається обґрунтованим.

Слід зазначити, що донедавна законодавець не просто надавав слідчому судді (суду) дискреційні повноваження щодо можливості не обирати заставу відповідно до перелічених підстав, а й встановлював заборону застосування застави у кримінальному провадженні щодо злочинів проти основ національної безпеки, а також до низки злочинів, учинених проти громадської безпеки (ч. 5 ст. 176 КПК).

Проте Конституційний Суд згадану норму визнав неконституційною. Так, рішенням Конституційного Суду України у справі щодо відповідності Конституції України (конституційності) положення частини п'ятої статті 176 КПК від 25 червня 2019 року № 7-р/2019 року визнано таким, що не відповідає Конституції України (є неконституційним), положення частини п'ятої ст. 176 КПК, яким передбачено, що запобіжні заходи у виді особистого зобов'язання, особистої поруки, домашнього арешту, застави не можуть бути застосовані до осіб, які підозрюються або обвинувачуються у вчиненні злочинів, передбачених статтями 109–114-1, 258–258-5, 260, 261 КК³.

Таким чином, Конституційний Суд України вкотре підкреслив необхідність

забезпечення справедливого балансу між необхідністю досягнення легітимної мети та втручанням у реалізацію прав та свобод.

Однак упродовж останнього часу знову тривають дискусії щодо необхідності запровадження додаткових обмежень, які стосуються застосування застави у кримінальних провадженнях щодо окремих видів злочинів. Зокрема, законотворцями пропонується розширити дискреційні повноваження, які надають право слідчому судді, суду не застосовувати заставу, а також не визначати її розмір у випадку застосування запобіжного заходу у виді тримання під вартою.

Так, у Верховній Раді України зареєстровано проект закону від 17 грудня 2019 року № 2611 «Про внесення змін до статті 183 Кримінального процесуального кодексу України», яким пропонується внести доповнення до частини четвертої статті 183 КПК та розширити перелік підстав, за яких слідчий суддя, суд при постановленні ухвали про застосування запобіжного заходу у виді тримання під вартою має право не визначати розмір застави. Зокрема, у проекті пропонується віднести до вказаного переліку кримінальні провадження щодо особливо тяжкого злочину у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів⁴.

Крім цього, 18 грудня 2019 року зареєстровано проект закону № 2620 «Про внесення зміни до статті 183 Кримінального процесуального кодексу України щодо особливостей визначення розміру застави при обранні запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою

¹ Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13.04.2012 № 4651-VI <<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>>

² Конституція України: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР <<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>>

³ Рішення Конституційного Суду України від 25.06.2019 р. № 7-рп/2019 у справі за конституційними скаргами Ковтун Марини Анатоліївни, Савченко Надії Вікторівни, Костоглодова Ігоря Дмитровича, Чорнобука Валерія Івановича щодо відповідності Конституції України (конституційності) положення частини п'ятої статті 176 Кримінального процесуального кодексу України (2019) 62 Офіц. Вісн. України

⁴ Про внесення змін до статті 183 Кримінального процесуального кодексу України: проект закону України від 17.12.2019 р. реєстр. № 2611 <http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=67667>

за вчинення тяжкого або особливо тяжкого корупційного злочину». У цьому законопроекті пропонується доповнити частину четверту статті 183 КПК положеннями про можливість не визначати розмір застави у кримінальному провадженні щодо тяжкого або особливо тяжкого корупційного злочину¹.

Однак такі пропозиції суперечать сутності запобіжних заходів у кримінальному провадженні, що полягає, у першу чергу, в його забезпечувальній та стримуючій функції. Превентивний характер цих заходів проявляється у цілях їх застосування, якими є забезпечення виконання підозрюваним, обвинуваченим покладених на них процесуальних обов'язків, а також запобігання спробам: 1) переховуватися від органів досудового розслідування та/або суду; 2) знищити, сховати або спотворити будь-яку з речей або документів, які мають істотне значення для встановлення обставин кримінального провадження; 3) незаконно впливати на потерпілого, свідка, іншого підозрюваного, обвинуваченого, експерта, спеціаліста у цьому ж кримінальному провадженні; 4) перешкоджати кримінальному провадженню іншим чином; 5) вчинити інше кримінальне правопорушення, в якому підозрюється чи обвинувачується².

Зокрема, сутність, цілі і завдання застави полягають в економічних (майнових) механізмах стримання обвинуваченого, підозрюваного від неналежної поведінки та виконання покладених на нього зобов'язань³. Це означає, що застава не є «покаранням» або грошовим стягненням з особи, яка підозрюється (обвинувачується) у вчиненні злочину. Це логічно, адже будь-які стягнення

у кримінальному провадженні можуть мати місце лише після ухвалення вироку. До цього моменту застава виконує роль запобіжника негативної процесуальної поведінки підозрюваного під час досудового розслідування та обвинуваченого під час судового розгляду⁴.

Крім того, обрання застави – це не звільнення від відповідальності особи, яка підозрюється у вчиненні злочину, а винятково захід, який забезпечує відповідну поведінку особи на час здійснення процесуальних дій до ухвалення вироку [10]. В той же час оголошення особі про підозру або направлення обвинувального акту до суду не свідчить про винуватість особи у вчиненні злочину, а лише є процесуальним рішенням слідчого чи прокурора про те, що є докази винуватості особи у вчиненні конкретного злочину. Проте це ще не означає, що особу буде засуджено. Адже непоодинокими є випадки закриття кримінального провадження з реабілітуючих підстав на стадії досудового провадження, а також закриття кримінальних проваджень з нереабілітуючих підстав судом (строки давності, зміна обстановки, тяжка хвороба тощо). Наведені факти свідчать про необхідність застосування альтернативних триманням під вартою видів запобіжних заходів на стадії досудового розслідування, що є своєрідною умовою унеможливлення безпідставного позбавлення права на свободу та особисту недоторканність⁵.

Також запропоновані законодавцем доповнення щодо обмеження застосування застави для підозрюваних (обвинувачених), що не вчиняли злочинів, пов'язаних із застосуванням насильства або погрозою його засто-

¹ Про внесення зміни до статті 183 Кримінального процесуального кодексу України щодо особливостей визначення розміру застави при обранні запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою за вчинення тяжкого або особливо тяжкого корупційного злочину: проект закону України від 18.12.2019 р. реєстр. № 2620 <http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=67676>

² Ю Грошевий, В Тацій, А Туманянц *Кримінальний процес* (підручник, Х., Право, 2014) 284

³ Т Данченко, Міжнародний досвід застосування застави (2011) 2 *Сучасні питання економіки і права* 124.

⁴ В Михайленко, Антикорупційна суддя пояснила, коли і як призначається застава *Українське право* <<https://ukrainepravo.com/news/ukraine/antikoruptsiyna-suddya-poyasnyla-koly-i-yak-pryznachayetsya-zastava/>>.

⁵ О Татаров, Скасування застави для корупціонерів: за і проти. *Ліга. Блоги* <<https://blog.liga.net/user/otatarov/article/19655>>

Віднесення окремих категорій злочинів у частині четвертій статті 183 КПК до обставин, які надають слідчому судді, суду право не визначати розмір застави при обранні запобіжного заходу у виді тримання під вартою, обумовлено тим, що людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека є найвищою соціальною цінністю і потребують найбільшої кримінально-правової охорони. Натомість безпосереднім об'єктом посягання злочинів у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів є встановлений з метою забезпечення охорони здоров'я населення порядок переміщення наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів чи прекурсорів. У свою чергу, додатковим об'єктом посягання вказаної категорії злочинів може бути життя і здоров'я людини.

Відповідно до чинної редакції частини четвертої статті 183 КПК підставою для невизначення застави є саме насильницький характер злочину, в якому підозрюється або обвинувачується особа. Більше того, окремі диспозиції статей КК, що визначають кримінальну відповідальність за тяжкі та особливо тяжкі злочини у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів, уже передбачають відповідальність за діяння, поєднані з насильством, небезпечним для життя і здоров'я, або такі, що заподіяли середньої тяжкості чи тяжкі тілесні ушкодження потерпілому (частина третя статті 308, частини друга та третя статті 312, частина третя статті 313 та частина друга статті 314 КК). Це ж стосується і корупційних злочинів, де також не виправдано ставити на один щабель людину, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпеку людини та блага і цінності, що

виступають об'єктами корупційних злочинів (встановлений законом порядок здійснення посадовими та службовими особами своїх повноважень).

Вказані пропозиції також не сприяють якості процесуального законодавства, оскільки в основу побудови частини четвертої статті 183 КПК покладено кваліфікуючі ознаки злочинів, а не конкретні їх склади, що передбачені відповідними нормами КК.

Крім того, з досвіду зарубіжних країн, зокрема Франції та Італії, вбачається, що обвинувачений повинен залишатися на свободі у всіх випадках, крім тих, коли з причин необхідності проведення розслідування або з погляду безпеки він повинен перебувати під наглядом або у виняткових випадках узятий під варту судом¹.

Отже, викладені у вказаних проектах законів пропозиції щодо розширення переліку випадків, за яких слідчий суддя, суд має право не визначати розмір застави як альтернативного запобіжного заходу тримання під вартою, є невинуватими, а такий підхід законодавця необґрунтований, суперечить положенням Конституції та пануючої у суспільстві системи цінностей.

Згідно з юридичною позицією Конституційного Суду України, викладеною у рішенні від 19 жовтня 2009 року № 26-рп/2009, конституційні права і свободи людини і громадянина не можуть бути обмежені, крім випадків, передбачених Конституцією України (частина перша статті 64 Основного Закону України); встановлення обмежень прав і свобод людини і громадянина є допустимим винятково за умови, що таке обмеження є домірним (пропорційним) та суспільно необхідним (абзац 6 підпункту 3.3 пункту 3 мотивувальної частини рішення)².

¹ Застосування запобіжних заходів у новому кримінальному судочинстві України та законодавстві Європейських країн, проект ТАСШ «Зміцнення судової системи в Україні» та Українська правнича фундація (допом. матеріал. Одеса, 15–16 квітня 2002) 113.

² Рішення Конституційного Суду України від 19.10.2009 р. № 26-рп/2009 у справі за конституційними поданнями Президента України та 48 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) окремих положень законів України «Про вибори Президента України», «Про Державний

Крім того, Конституційний Суд України вже неодноразово вказував, що обмеження щодо реалізації конституційних прав і свобод не можуть бути свавільними та несправедливими, вони мають переслідувати легітимну мету, бути обумовленими суспільною необхідністю досягнення цієї мети, пропорційними та обґрунтованими. У разі обмеження конституційного права або свободи законодавець зобов'язаний запровадити таке правове регулювання, яке дасть змогу оптимально досягти легітимної мети

з мінімальним втручанням у реалізацію цього права або свободи (абзац третій підпункту 2.1 пункту 2 мотивувальної частини Рішення від 1 червня 2016 року № 2-рп/2016)¹.

Право на свободу та особисту недоторканність не є абсолютним і може бути обмежене, однак таке обмеження має здійснюватися з дотриманням конституційних гарантій захисту прав і свобод людини і громадянина та винятково на підставі вмотивованого рішення суду.

REFERENCES

LIST OF LEGAL DOCUMENTS

LEGISLATION

1. Kryminalnyi protsesualnyi kodeks Ukrainy: Zakon Ukrainy [Criminal Procedure Code: Law of Ukraine] vid 13.04.2012 № 4651-VI <<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>> data zvernennya 20.01.2020 [in Ukrainian].
2. Konstituciya Ukrayiny: Zakon Ukrayiny [Constitution of Ukraine: Law of Ukraine] vid 28.06.1996 № 254k/96-VR <<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-vp>> data zvernennya 20.01.2020 [in Ukrainian].
3. Pro vnesennia zmin do statti 183 Kryminalnogo protsesualnogo kodeksu Ukrainy: projekt zakonu Ukrainy [On Amendments to Article 183 of the Criminal Procedure Code of Ukraine: Draft Law of Ukraine] vid 17.12.2019 r. reiestr. № 2611 <http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=67667> data zvernennya 20.01.2020 [in Ukrainian].
4. Pro vnesennia zminy do statti 183 Kryminalnogo protsesualnogo kodeksu Ukrainy shchodo osoblyvosti vyznachennia rozmiru zastavy pry obranni zapobizhnogo zakhodu u vyhliadi trymannia pid vartoiu za vchynennia tiazhkoho або osoblyvo tiazhkoho koruptsiinoho zlochynu: projekt zakonu Ukrainy On Amendments to Article 183 of the Criminal Procedure Code of Ukraine Concerning the Peculiarities of Determining the Amount of Bail in Choosing a Precautionary Measure in the Form of Detention for Committing a Serious or Particularly Serious Corruption Crime: Draft Law of Ukraine] vid 18.12.2019 r. reiestr. № 2620. <http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=67676> data zvernennya 20.01.2020 [in Ukrainian].

BIBLIOGRAPHY

EDITED BOOKS

5. Kryminalnyi protses: pidruchnyk [Criminal proceedings]. Yu. M. Hroshevyi, V. Ia. Tatsii, A. R. Tumanians ta in., za zah. Red V. Ya. Tatsiia, O. V. Kaplinoi, O. H. Shylo. Kh.: Pravo, 2014. 284 s [in Ukrainian].

JOURNAL ARTICLES

6. Koriniak O, Praktyka zastosuvannia zapobizhnykh zakhodiv za novym KPK Ukrainy [The practice of applying precautionary measures under the new CPC of Ukraine. The first achievements]. Pershi zdobutky. Kryminalnyi protsesualnyi kodeks Ukrainy: pershi problemy ta zdobutky: materialy kruhloho stolu (m. Zaporizhzhia, 20.11.2013 r.). Zaporizhzhia, 2013. S. 52–55. [in Ukrainian].

реєстр виборців», «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо виборів Президента України» та Кодексу адміністративного судочинства України (справа про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо виборів Президента України) (2009) 82 Офіц. Вісн. України 56.

¹ Рішення Конституційного Суду України від 01.06.2016 р. № 2-рп/2016 у справі за конституційним поданням Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини щодо відповідності Конституції України (конституційності) положення третього речення частини першої статті 13 Закону України «Про психіатричну допомогу» (справа про судовий контроль за госпіталізацією недієздатних осіб до психіатричного закладу) (2016) 48 Офіц. Вісн. України 7

7. Zastosuvannia zapobizhnykh zakhodiv u novomu kryminalnomu sudochynstvi Ukrainy ta zakonodavstvi Yevropeiskykh krain [Application of precautionary measures in the new criminal proceedings of Ukraine and the legislation of European countries], proekt TASSh «Zmitsnennia sudovoi systemy v Ukraini» ta Ukrainska pravnycha fundatsiia: Dopom. material. Odesa, 15–16 kvitnia 2002 r. [in Ukrainian].

8. Mykhailenko V, Antykoruptsiina suddia poiasnyla, koly i ya e pryznachaietsia zastava. Ukrainske pravo. Elektronne vydannia. <<https://ukrainepravo.com/news/ukraine/antykoruptsiina-suddya-poyasnyla-koly-i-yak-pryznachayetsya-zastava/>> data zvernennya 20.01.2020 [in Ukrainian].

9. Tatarov O, Skasuvannia zastavy dlia koruptsiioneriv: za i proty. Liha. Blohy. Ekelektronne vydannia. <<https://blog.liga.net/user/otatarov/article/19655>> data zvernennya 20.01.2020 [in Ukrainian].

CONFERENCE PAPERS

10. Danchenko T.V. Mizhnarodnyi dosvid zastosuvannia zastavy [International experience in the use of collateral]. Suchasni pytannia ekonomiky i prava. 2011 r. Vyp. 2. S. 121–127 [in Ukrainian].

CASES

11. Rishennia Konstytutsiinoho Sudu Ukrainy vid 25.06.2019 r. № 7-рp/2019 u spravi za konstytutsiinymy skarhamy Kovtun Maryny Anatoliivny, Savchenko Nadii Viktorivny, Kostohlodova Ihoria Dmytrovycha, Chornobuka Valeriia Ivanovycha shchodo vidpovidnosti Konstytutsii Ukrainy (konstytutsiinosti) polozhennia chastyny piatoi statti 176 Kryminalnoho protsesualnoho kodeksu Ukrainy [Judgment of the Constitutional Court of Ukraine of 25.06.2019 № 7-рp / 2019 in the case of constitutional complaints of Kovtun Maryna Anatoliivna, Savchenko Nadiya Viktorivna, Kostoglodov Ihor Dmytrovych, Chornobuk Valery Ivanovych regarding the compliance of the Constitution of Ukraine (constitutionality) with the provisions of part five of Article 176 Of the Criminal Procedure Code of Ukraine]. Ofits. Visn. Ukrainy. 2019. № 62. St. 81. [in Ukrainian].

12. Rishennia Konstytutsiinoho Sudu Ukrainy vid 19.10.2009 r. № 26-рp/2009 u spravi za konstytutsiinymy podanniamy Prezydenta Ukrainy ta 48 narodnykh deputativ Ukrainy shchodo vidpovidnosti Konstytutsii Ukrainy (konstytutsiinosti) okremykh polozhen zakoniv Ukrainy «Pro vybory Prezydenta Ukrainy», «Pro Derzhavnyi reiestr vybortsiv», «Pro vnesennia zmin do deiakyykh zakonodavchykh aktiv Ukrainy shchodo vyboriv Prezydenta Ukrainy» ta Kodeksu administratyvnoho sudochynstva Ukrainy (sprava pro vnesennia zmin do deiakyykh zakonodavchykh aktiv Ukrainy shchodo vyboriv Prezydenta Ukrainy). Ofits. Visn. Ukrainy. 2009. № 82. St. 56. [in Ukrainian].

13. Rishennia Konstytutsiinoho Sudu Ukrainy vid 01.06.2016 r. № 2-рp/2016 u spravi za konstytutsiinym podanniam Upovnovazhenoho Verkhovnoi Rady Ukrainy z prav liudyny shchodo vidpovidnosti Konstytutsii Ukrainy (konstytutsiinosti) polozhennia tretoho rechennia chastyny pershoi statti 13 Zakonu Ukrainy «Pro psykhiatrychnu dopomohu» (sprava pro sudovi kontrol za hospitalizatsiieiu nedieezdatnykh osib do psykhiatrychnoho zakladu). Ofits. Visn. Ukrainy. 2016. № 48. St. 7. [in Ukrainian].

14. Judgment case of case of Iljickov v. Bulgaria (Application no. 33977/96). HUDOC Database. Strasbourg: European Court of Human Rights, 2001. <[15. Rishennia Yevropeiskoho sudu z prav liudyny u spravi «Khairedinov proty Ukrainy» vid 14.01.2011 r. Ofitsiinyi Visnyk Ukrainy. 2011 r. № 74. St. 154. <\[https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_665#Text\]\(https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_665#Text\)> data zvernennya 20.01.2020 \[in Ukrainian\].](https://hudoc.echr.coe.int/rus#{%22fulltext%22:[%22%22CASE%20OF%20ILJIKOV%20v.%20BULGARIA%22%22],%22documentcollectionid%22:[%22GRANDCHAMBER%22,%22CHAMBER%22],%22itemid%22:[%222001-59613%22]}> data zvernennya 20.01.2020 [in English].</p></div><div data-bbox=)

Muzychenko O. V.

PhD in Juridical Sciences

consultant to the Supreme Court

senior lecturer of the Department of Public

and Private Law Faculty of Law

and international relations of Kyiv

Borys Hrinchenko University

ORCID ID: 0000–0002–0420–0646

DOI: <https://doi.org/10.17721/2413–5372.2020.1/37–45>

LEGISLATIVE RESTRICTIONS ON ELECTION AND APPLICATION OF A PRECAUTIONAL MEASURE AS A BAIL IN CRIMINAL PROCEEDINGS

Annotation. *One of the most important issues in the application of any coercive measures is the observance of fundamental human rights, the guarantees of which are enshrined in both international law and national law. In the theory of criminal procedural law, the application of coercive measures, in particular precautionary measures during criminal proceedings, is always relevant. Among all the precautions in scientific publications, considerable attention is paid to the issue of choosing and applying bail. However, there is no unambiguous approach among scholars and practitioners to the definition of many issues related to the definition of the grounds and subject of application of the pledge, the procedure for its payment, the amount of the pledge, etc. Currently, the issue of legislative definition of the grounds for restricting the choice and use of bail, as well as determining its size when choosing a measure of restraint in the form of detention in criminal proceedings for certain types of crimes.*

The purpose of the article. Investigation of the issue of expanding the discretionary powers of the investigating judge, judges who give the right not to determine the amount of bail when choosing a measure of restraint in the form of detention in criminal proceedings for certain types of crimes.

The results of scientific research. Taking into account the analysis of domestic and foreign criminal procedure legislation, the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms, the case law of the European Court of Human Rights and decisions of the Constitutional Court of Ukraine, the author of the article examines and analyzes legislative initiatives. serious crime in the field of trafficking in narcotic drugs, psychotropic substances, their analogues or precursors, as well as in respect of a serious or particularly serious corruption crime. The inexpediency of introducing such restrictions through the prism of the essence, tasks and goals of precautionary measures in criminal proceedings, as well as the constitutional principles of human and civil rights and freedoms is substantiated.

Key words: *precautionary measure, bail, detention, investigating judge, judge, discretionary powers.*